

Predlozi HRA za poboljšanje Radne verzije

ZAKONA O SUDSKOM SAVJETU I PRAVIMA I DUŽNOSTIMA SUDIJA

Cilj predloga:

- transparentan i objektivan rad Sudskog savjeta (SS);
- unaprijeđenje povjerenja javnosti u rad SS-a i nezavisnost sudija CG.

Predlozi zasnovani na dosadašnjim objavljenim analizama Akcije za ljudska prava:

- Predlogu reforme izbora sudija u CG iz jula 2007;
- Analizi reforme izbora sudija u CG (2007-2008);
- Analizi rada Sudskog savjeta CG (2008-2013);

kao i:

- posmatranju rada Sudskog savjeta u posljednjih godinu dana;
- analizi uporednih zakonskih rješenja (Hrvatske, BiH, Srbije, Slovenije, Rumunije, Makedonije i Kosova).

1 - Predmet zakona: nema nigde "prava i dužnosti sudija"

I zaista, uprkos naslovu zakona, u tekstu ne postoji ni jedna odredba koja glasi: "sudija ima pravo..." na primjer, da podnese pritužbu Sudskom savjetu zbog ugrožavanja nezavisnosti i samostalnosti...

(Iako, u članu 25 – Nadležnosti Sudskog savjeta, stav 1, tačka 8, stoji da SS "razmatra pritužbe sudija i zauzima stavove u vezi ugrožavanja njihove nezavisnosti i samostalnosti...")

Nema ni odredbe "dužnost je sudije..."

Hrvatski Zakon o sudovima, kao i slovenački Zakon o sodniški službi sadrže takva poglavlja: Prava sudije; Dužnosti sudije. Dole je izvod iz hrvatskog zakona:

(1) Sudac ima pravo na:

- plaću koja je utvrđena za suca suda u koji je imenovan,
- dodatak na plaću kada je sudac upućen na rad u drugi sud,
- naknadu umjesto plaće kad je spriječen obnašati sudačku dužnost,
- mirovinsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz toga proizlaze po općim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju zaposlenici u sudu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- materijalne troškove pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,

- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora i državnih blagdana, kada je sudac privremeno upućen na rad u drugi sud ili raspoređen na rad u Ministarstvo pravosuđa ili obnaša dužnost suca najvišeg suda određene vrste ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- naknadu troškova prijevoza na posao i s posla ako sudac ne prebiva u mjestu sjedišta suda,
- naknadu za službena putovanja i putne troškove u svezi s obnašanjem sudačke dužnosti,
- stručno usavršavanje u okviru sredstava osiguranih za tu namjenu.

(2) Visinu dodatka na plaću suda koji je upućen na rad u drugi sud utvrđuje pravilnikom ministar pravosuđa.

Članak 88.

(1) Ako sudac bude imenovan za ministra pravosuđa, zamjenika ministra ili pomoćnika ministra u Ministarstvu pravosuđa, suca Ustavnog suda Republike Hrvatske ili na prijedlog Vlade Republike Hrvatske bude imenovan za suca međunarodnog suda ili na neku drugu dužnost u međunarodnim sudovima, međunarodnim misijama ili organizacijama, sudačka dužnost mu miruje dok obnaša dužnost na koju je imenovan.

(2) Sudac uz svoj pristanak može biti raspoređen i na druge poslove u Ministarstvo pravosuđa, Pravosudnu akademiju i Državno sudbeno vijeće na vrijeme do četiri godine. Za vrijeme na koje je sudac raspoređen u Ministarstvo pravosuđa, Pravosudnu akademiju i Državno sudbeno vijeće sudačka dužnost mu miruje.

- U radnoj verziji Zakona o sudovima nalazi se član 9 koji glasi Pravo na profesionalno udruživanje, taj član prebaciti u ovaj zakon i to u poglavlje o pravima sudija.

8 i 9 – Konferencija sudija bira predsjednika komisije za praćenje primjene Etičkog kodeksa, koji je u stvari jedan od četiri člana SS koji nisu iz reda sudija? Zašto?

11- Sastav SS iz reda sudija

Jedini propisani uslov da bi se postalo član SS iz reda sudije su godine radnog iskustva kao sudija.

HRA smatra da je neophodno propisati bar još dva uslova:

- 1) sprečavanje konflikta interesa – da bi se obezbijedilo da Savjet ostavlja utisak depolitizovanog, vanstranačkog tijela – primjera radi, smatramo da je neprimjereno da član Savjeta bude sudija čiji je bračni drug ili srodnik u pravoj liniji funkcioner političke partije, kao što je to ranije bio slučaj;
- 2) zabranu kandidovanja odnosno predlaganja za člana Savjeta sudije kome je izrečena disciplinska mjera u posljednjih nekoliko godina (Zakon o državnom sudbenom vijeću RH), kao i ocjena rada "nezadovoljava" ili "zadovoljava".

12 – Komisija za izbor

dodati stav 4:

”Članovi Komisije ne mogu biti kandidati za članove Sudskog savjeta.”

13 – Predlog za izbor članova SS iz reda sudija

Izostale su odredbe da pravo predlaganja kandidata imaju sve sudije; da svaki kandidat mora dati pismeni pristanak na kandidaturu.

14 – Izbor člana SS iz reda sudija

Uvesti pravo na prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidovanja, i glasanja, nadležnost Komisije za izbor za odlučivanje po prigovoru; pravo na žalbu protiv rješenja Komisije po prigovoru; nadležnost za odlučivanje po žalbi...

Višestruko detaljnije, znatno ozbiljnije je postupak glasanja propisan hrvatskim Zakonom o drž sudbenom vijeću.

16 – Izbor članova iz reda uglednih pravnika

Stav 1 – pored pravničkog iskustva, ličnog i profesionalnog ugleda, nedostaju dodatni uslovi koji bi zaštitili Savjet od političkog uticaja – odredba o sprečavanju konflikta interesa (predlog amandmana HRA iz sept 2013).

Stav 2 – nedostaje rok – do kada nadležno radno tijelo Skupštine mora da raspiše javni poziv da se ne bi zakasnilo s izborom – dodati: ”najmanje četiri mjeseca prije isteka mandata članovima Sudskog savjeta”.

Stav 3 – javni poziv treba objaviti i na stranici SS, ne samo Skupštine CG.

Stav 7 – na kraju dodati riječi ”i utvrđuje se 2/3 većinom glasova” (vidi predlog amandmana HRA iz Sept 2013).

22 – Sjednice i glasanje

U skladu sa članom 5 koji propisuje javnost rada Savjeta, dodati stav 3:

”Sjednice su po pravilu otvorene za javnost, osim kada se odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudije, kada se mogu zatvoriti za javnost na zahtjev sudije o čijoj se odgovornosti odlučuje”.

TRANSPARENTNOST – U odjeljku III Zakona – "Organizacija i način rada", nedostaje odredba kojom će se propisati šta sve SS objavljuje na internet stranici (HRA predlog amandmana iz sept 2013).

27 – Poslovnik Sudskog savjeta

stav 2 – "i na internet stranici Sudskog savjeta".

IV . IZBOR SUDIJA I PREDSJEDNIKA SUDOVA

34 – Posebni uslovi za sudiju

Zašto više ne može neko van reda sudija da konkuriše za sudiju višeg suda ili Apelacionog suda ili Vrhovnog suda?

41 – Javno oglašavanje slobodnih mjesta

stav 4 – oglasiti i na internet stranici SS

45 – Intervju sa kandidatima

stav 2 – katastrofa:

- motivisanost za rad u sudu – kako će se to ceniti ocenom od 0 do 20?
- Komunikativnost – zašto je za sudiju važnija komunikativnost od analitičnosti, sposobnosti za logično razmišljanje? Sudija nije PR.
- Sposobnost za donošenje odluka i rješavanje sukoba – kako će se to ustanoviti u usmenom razgovoru?
- "Socijalno razumijevanje uloge sudije u društvu i ekonomskih i društvenih prilika" – ovaj kriterijum otvara vrata proizvoljnom ocjenjivanju, kako će se to objektivno cijiniti?! Sve se to ceni od 0 do 20 ... Bolje pisani test iz opšte kulture.

Za vođenje intervjuja obavezno propisati smjernice.

posebno je nepotrebno sprovođenje ovakvog intervjuja prilikom napredovanja sudija, **u članu 60**, čemu to služi?! Brisati intervju kod napredovanja!

VI. OCJENJIVANJE SUDIJA

72 - Kriterijumi ocjenjivanja

”Stručno i **etičko** ocjenjivanje se zasniva na sledećim kriterijumima

- stručno znanje,
- opšte sposobnosti.”

Osim eventualno sposobnosti komunikacije, drugo nema veze sa etikom??

74 – Opšte sposobnosti

- sposobnost komunikacije
- sposobnost prilagođavanja promijenjenim okolnostima
- učestvovanje u stručnim aktivnostima
- sposobnost organizacije i koordinacije sudskog osoblja.

Od svega navedenog je mnogo važnija **analitičnost!** Sposobnost logičnog i analitičnog mišljenja i zaključivanja! Ovakva sposobnost očigledno izostaje kod sudije kome je više od jedanput ukinuta presuda kao nelogična.

Umesto sposobnosti komunikacije – **pismenost!** Dakle, i pisane i usmene komunikacije – u stavu 2 piše : ”Sposobnost komunikacije cijeni se na osnovu poštovanja stranaka, kolega, službenog i administrativnog osoblja u obavljanju sudijskog posla.” Naprotiv, mnogo je važnije procijeniti sposobnost pisane komunikacije - osnovni posao sudije je izrada sudskih odluka.

85 – Mišljenje o drugim aktivnostima

Bolje konkretno (BiH, Slovenija):

” (4) Sudac može pisati stručne i znanstvene radove, objavljivati sadržaj pravomoćnih sudskih odluka, sudjelovati kao predavač na Pravosudnoj akademiji te kao nastavnik ili suradnik u nastavi iz područja prava na sveučilišnom i stručnom studiju, sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova i povjerenstava, kao i u pripremanju nacrtu propisa te za navedeni rad primiti naknadu.”

92 – Disciplinski prekršaji

Nije propisano da je kršenje Etičkog kodeksa prekršaj?

Nedostaje odgovarajuća veza između kršenja Kodeksa i disciplinske odgovornosti. U važećem Kodeksu, čl. 13, piše:

” Ako Komisija u postupku odlučivanja o povredi Kodeksa ocijeni da u radnjama sudije postoje elementi disciplinskog prekršaja **kojim se vrijeđa ugled sudijske funkcije**, Komisija će prekinuti postupak za utvrđivanje povrede Kodeksa i podnijeti predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije nadležnom organu.”

Međutim, više nema odredbe čl. 50, st. 1 Zakona o SS:

”(1) Sudija disciplinski odgovara ako neuredno vrši sudijsku funkciju ili ako vrijeđa ugled sudijske funkcije u slučajevima propisanim zakonom.”

94 – Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti

Stav 1 – suviše uzak krug ovlašćenih lica za podnošenje predloga za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, pri čemu sam disciplinski tužilac nije ovlašćen da pokrene taj postupak? U BiH na primer: Ured disciplinskog tužioca postupa po pritužbama ili po službenoj dužnosti. Ured može uzeti u razmatranje navode o povredi dužnosti iz slijedećih izvora: novinski članak; informacije prikupljene tokom istrage, iz anonimnog izvora ili pritužbe fizičkog ili pravnog lica.

Neophodno je propisati da svaki član Sudskog savjeta može podnijeti predlog za pokretanje disciplinskog postupka.

Hitnost – propisati da je disciplinski postupak hitan (Zakon o sodniški službi)

Krivična odgovornost ili prekršajna ne isključuju disciplinsku odgovornost sudije za isto djelo.

100 – Rasprava

stav 2 – reči ” državni tužilac” zamijeniti riječima ”sudija protiv koga je pokrenut postupak”

stav 5 dodati: ”Rasprava je otvorena za javnost osim ako sudija protiv koga se postupak vodi ne zahtijeva da se javnost isključi”.

105 – Izuzeće

Detaljnije propisati (videti npr. hrvatski Zakon o državnom sudbenom vijeću)

108 – Razrješenje predsjednika suda

Stav 1, tačka 9, brisati na kraju rečenice riječ ”razriješenje”, a dodati reč ”to”.